

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3019/2022. (I. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.603/2020/7-II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó – jogi képviselője (dr. Ruzinkó Judit ügyvéd) útján – 2021. július 5-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.603/2020/7-II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítványozó egy kártérítés iránti polgári per felperese volt. Az alapügy tényállása szerint a felperes indítványozó betéti társaság 2012-ben szolgáltatási szerződést kötött az alperes fuvarozó céggel, egy kft.-vel, küldemények rendszeres kézbesítése céljából. A szolgáltató általános szerződési feltételei (a továbbiakban: ászf) alapján a fizetendő díjak mértékét a mindenkor hatályos díjszabás tartalmazta. A díjtételek változása esetén a szolgáltató a változást megelőzően legalább 15 nappal tájékoztatni volt köteles a megrendelőket a díjtételek változásáról. A későbbi indítványozó felperes bt. 2019 áprilisában túlfizetést észlelt, ezért kérte az alperes kft.-től az általa állított túlszámlázás megszüntetését, valamint a túlfizetés megtérítését. Az alperes a túlfizetés tényét nem ismerte el, véleménye szerint a számlázás a mindenkor hatályos ászf-nek és az aktuális díjtételeknek megfelelően történt, melyről minden egyes, általa a felperesnek kiállított számlában is tájékoztatást nyújtott, illetve a változásokról az ászf szerinti határidőben értesítette a megrendelőket, így a felperest is. A felperes 2019. június 6-án felmondta a szerződést, majd 2019. december 18-án fizetési meghagyásos eljárást kezdeményezett az alperessel szemben, mely annak ellentmondása folytán perré alakult.
- [3] 3. A perben első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság 21.G.300.225/2020/19-I. számú ítéletével a keresetnek megfelelően kötelezte az alperest mintegy 3,7 millió forint szerződésszegéssel okozott kár és annak késedelmi kamatai megfizetésére. Indokolásában megállapította, hogy a felek között keretszerződés jött létre, melynek létét és tartalmát a felperes az általa bemutatott, bár a felek által alá nem írt szerződéssel bizonyította; tekintettel arra, hogy a szerződéshez írásbeliséget jogszabály nem kívánt meg, így a felperes által bemutatott dokumentum tartalma a bíróság véleménye szerint alkalmas volt a szerződéses tartalom bizonyítására. Ebben a dokumentumban egyedi díjtáblázatot határoztak meg, az ászf szerint ennek hiányában kötelezően alkalmazandó díjtáblázattól eltérő, kedvezményes díjtételekkel. Mivel a keretszerződés 2012-ben jött létre, ezért a felek jogviszonyára a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) rendelkezéseit kellett alkalmazni. Arra is kitért az elsőfokú bíróság, hogy a számlák felperes általi kiegyenlítése nem eredményezte a szerződés ráutaló magatartással történő módosítását, és nem eredményezett jogról való lemondást sem.
- [4] 4. Az alperes fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.603/2020/7-II. számú jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból azonban helytelen jogi következtetéseket vont le. Megállapította, hogy a felek között már 2012-ben kétségtelenül jogviszony jött létre, azt azonban a felperes nem tudta igazolni, hogy közte és az alperes kft. között az általa állított tartalommal keretszerződés jött volna létre, mivel a felperes által csatolt, a felek által alá nem írt szolgáltatási szerződés nem alkalmas a szerződés tartalmának bizonyítására. A keretszerződés létrejöttének, tartalmának igazolása a felperes bizonyítási érdeke volt, melynek nem tett eleget, így – keretszerződés hiányában – a felek között ráutaló magatartással egyedi

fuvarozási szerződések jöttek létre a szolgáltatás felperesi igénybe vételével, alperesi ellátásával és számlázásával, illetve a számlák felperesi kiegyenlítésével.

- [5] Az alperes védekezésében foglaltakra figyelemmel a bíróságnak elsősorban az elévülési kifogást kellett vizsgálnia. A törvényszék szerint a perbeli fuvarozási szerződések esetében a 2018–2019-ben hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.), és nem a régi Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni, mivel a felperes a 2018 áprilisától kiállított számlák után érvényesített igényt a perben. A Ptk. 6:270. §-a értelmében a fuvarozási szerződések alapján támasztható igények egy év alatt elévülnek. Az elévülés időpontja a küldemény címzettnek történő kiszolgáltatásának időpontja vagy az az időpont, amikor a küldeményt a címzettnek ki kellett volna szolgáltatni. Ennek alapján a felperes 2018. december 18. napja előtti igényei elévültek, mert a felperes a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmét csak 2019. december 18. napján terjesztette elő.
- [6] A törvényszék szerint a felek között a fuvarozási szerződések ráutaló magatartással jöttek létre az egyedi fuvarlevelek kitöltésével és a fuvarozás elvállalásával és ellátásával. A számlák egyértelműen tartalmazták, hogy mely időponttól hatályos ászf vonatkozik a peres felek jogviszonyára; ez a 2018. december 18. utáni szerződések esetén a 2018. július 1-től hatályos ászf volt. A számlák tájékoztatást tartalmaztak arról is, ha módosult az általános ügyviteli díj, illetve hogy a bővebb tájékoztatást hol tekintheti meg a felperes. A számlák tartalmazták továbbá a fuvarlevelek számát, amely alapján a felperesnek a számla kifizetése előtt lehetősége volt ellenőrizni az alperesi teljesítést és a kiállított számlák összecszerúségét. A felperes a számlák kifizetésével elfogadta az alperes díjmeléseit. A perben a felperesnek kellett a keresete jogalapját és összecszerúségét bizonyítania, e bizonyítási kötelezettségének azonban nem tudott eleget tenni. A számlák tételes ellenőrzésére a fuvarlevelek csatolása esetén lett volna lehetőség, mivel az tartalmazza a küldeményekre vonatkozó adatokat, így azok súlyát, amely alapján az alperes a díjat megállapította, ezt azonban – bár azok a felperesnél kellett, hogy rendelkezésre álljanak – nem tudta megtenni, a bizonyítatlanság így a felperes terhére esik. Összességében az alperes nem okozott a felperes által bizonyított módon kárt a felperesnek a számlák kiállításával, a felperes tehát nem jogosult az általa visszakövetelt összegre; mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította.
- [7] 3. Az indítványozó, a per korábbi felperese a Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.603/2020/7-II. számú ítéletével szemben az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a támadott döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal. Érvelése szerint a másodfokú döntés úgy tért el érdemben az elsőfokúhoz képest, hogy nem adta megfelelő indokát annak, hogy miért vont le más jogi következtetéseket, illetve miért értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékok bizonyító erejét másképp, mint az elsőfokú bíróság. Különösen sérelmezi, hogy az indokolás nem tesz említést a számlákról mint bizonyítékokról, hogy a régi Ptk. helyett a Ptk. rendelkezéseire alapítja a döntését, illetve ez alapján határozza meg a figyelembe vehető bizonyítékok körét, és azt is, hogy a 2018. decembere előtti időszak vonatkozásában elévülést állapít meg, noha kifejezetten az alperes nem terjesztett elő elévülési kifogást. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog körében azt is alaptörvény-ellenesnek tartja, hogy a törvényszék nem hívta fel a felek figyelmét arra, hogy a Ptk. alapján fogja az ügyet eldönteni, és nem hívta fel őket arra, hogy annak rendelkezéseinek értelmezésével kapcsolatos jogi véleményüket, álláspontjukat előterjessék. Állítása szerint a másodfokú bíróság által tőle elvárt bizonyíték, nevezetesen a fuvarlevelek általa történő bemutatása sem tudta volna a perben felvetődő ellentmondásokat feloldani, ezért annak megkövetelése (és azok bemutatásának elmaradása miatti pervesztése) alaptörvény-ellenes. Összességében míg az elsőfokú bíróság a felperes indítványozó által felajánlott bizonyítást elfogadta, a másodfokú bíróság nem, és az így megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól gyökeresen eltérő jogi következtetésekre jutott, melynek megfelelő részletességű indokolásával az indítványozó véleménye szerint adós maradt.
- [8] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.

- [9] A panasz a támadott bírói döntés tartalmi kritikáját foglalja magában, és a törvényszék tényállás-megállapítási tevékenységét, az alkalmazandó jogszabályok kiválasztását, illetve e jogszabályok mikénti értelmezését, mind-ezekben belül is elsősorban a bizonyítékok értékelését és a bizonyítási teher elosztását sérelmezi. A panasz tartalma szerint a tényállás felülvizsgálatára és a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás megváltoztatására, összességében egy más tartalmú, a felperes pernyertességét eredményező ítélet meghozatalára irányul; érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. Ennek okán az indítvány nem veti fel annak a lehetőségét, hogy akár a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, akár hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [10] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}
- [11] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.603/2020/7-II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. december 14.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2738/2021.

